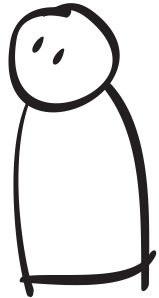

THOM VERHEGGEN

HOORT HET OF HELPT HET?

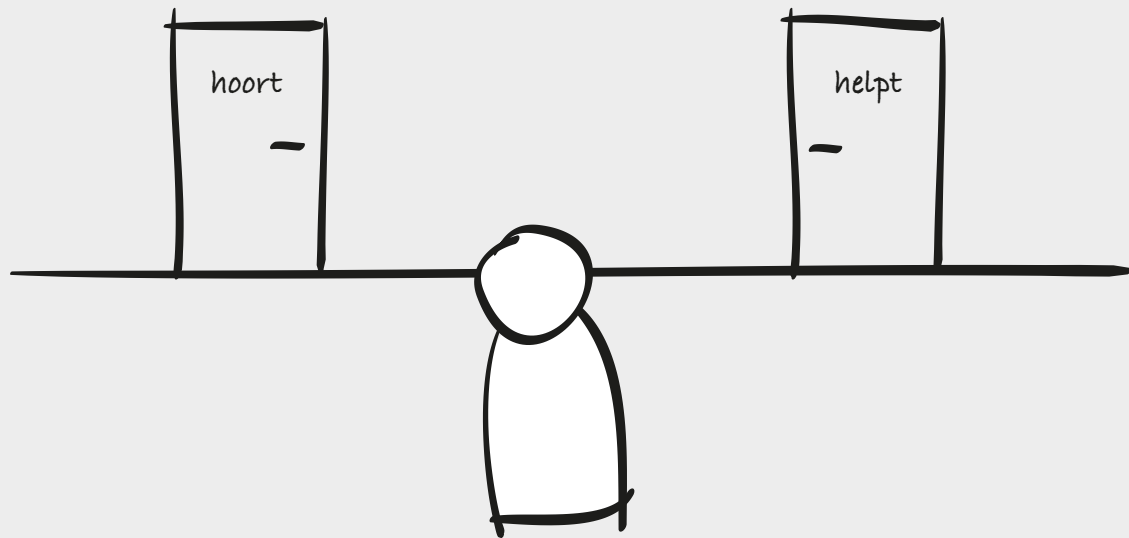
ELKE DAG KIEZEN VOOR ZINVOL WERK

Verhaal
met
Impact

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	5	Deel 2: Samen vaker doen wat helpt	59
Inleiding	7		
Deel 1: Inzoomen op de splitsing	13		
Het lijkt simpel: altijd doen wat helpt ...	15	Inleiding	61
Herkennen we de splitsing?	17	1. Veranderspanning	63
Waarbij moet het helpen? Wat is de bedoeling?	23	2. Context	69
Vraagstuk, ervaring en wijsheid achter de regel	29	3. Stevigheid	81
Omgaan met onzekerheid	33	Tot slot: Van vragen naar actie!	85
Precedentwerking!	37		
Iets wat hoort kan ook enorm helpen	39	Aan de slag	87
Ruimte maken	43	5 vragen die jou helpen op de splitsing	89
Moet het echt?	45	5 vragen om samen vaker te doen wat helpt	91
De smoezen-bingokaart	49	Verdieping?	93
Vakmanschap	51	Woord van dank	95
Jezelf meenemen	55		
Morgen iets vaker dan gisteren	57		

VOORWOORD

Doen we dit omdat het hoort? Of omdat het helpt? Een prachtig zinnetje van Thom Verheggen dat ons kan helpen steeds even bewust stil te staan bij waarom we doen wat we doen. Een zinnetje ook met nog een hele wereld erachter – zoals je bij het lezen al snel zult ontdekken.

Met dit handzame boek geeft Thom een vervolg op onze gezamenlijke missie mensen in organisaties te helpen bij het ‘werken vanuit de bedoeling’. In onze eerdere boeken *Verdraaide organisaties* (2012), *Ontmanagen voor managers* (2015) en *Anders Vasthouden* (2017) was die missie vooral gericht op wat ‘er gebeurt’ in organisaties. Dit boekje zoomt juist in op wat we daar in onze alledaagse praktijk ‘zelf’ mee kunnen.

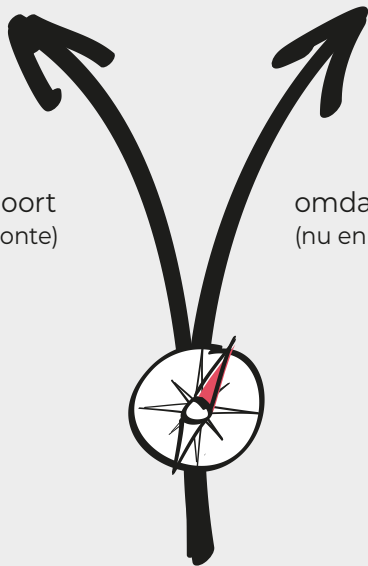
Wie deze eerdere boeken kent, zal zien dat Thom vertrouwde principes uit die boeken combineert met nieuwe invalshoeken, om dit ene kleine principe ‘Hoort het of helpt het?’ vanuit alle kanten te bekijken. Met hier en daar een speelse uitnodiging even stil te staan bij hoe jij dat zelf in je werk ervaart.

Zoals het past bij de opzet van dit boek houd ik het lekker kort en wens ik je heel veel kijk- en leesplezier!

Wouter Hart

omdat het hoort
(regel of gewoonte)

omdat het helpt
(nu en straks)

INLEIDING

Waarom heb jij ooit voor jouw mooie vak gekozen? Wat was ook alweer de bedoeling van je werk? Het team? De organisatie? Wat proberen we samen te bereiken? Voor wie? En wat hebben we allemaal opgetuigd aan afspraken, regels en systemen om dat te laten lukken? Helpen die ook echt? Altijd? Of doen we soms ook dingen omdat het hoort, omdat we dat zo afgesproken hebben, uit gewoonte, omdat de procedure daarom vraagt? En raakt de oorspronkelijke bedoeling dan weleens uit beeld? Waarvoor voelen we ons dan nog verantwoordelijk?

De afgelopen jaren heb ik samen met Wouter Hart veel organisaties en teams geholpen met ‘werken vanuit de bedoeling’. Met lezingen, trainingen, begeleiding, materiaal en boeken. Op zoek naar antwoorden op deze vragen. Steeds weer bleek dat ene zinnetje te blijven hangen:

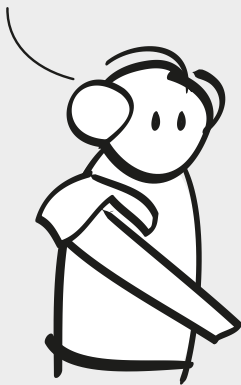
**Doen we dit omdat het hoort
of omdat het helpt?**

Hebben we deze wekelijkse vergadering omdat het hoort of omdat het helpt? Volgen we dit protocol omdat het hoort of omdat het helpt? Hebben we toetsen omdat het hoort of omdat het helpt? Iets wat hoort, kan een regel of afspraak zijn, maar ook een ongeschreven regel, een gewoonte. En iets wat helpt, kan nu even helpen, maar helpt het ook duurzaam?

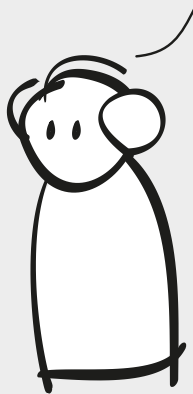
We komen allemaal een paar keer per dag op de splitsing van wat hoort en wat helpt, maar we staan er soms niet meer bij stil. Of we zien geen mogelijkheid een andere afslag te nemen. Dat geeft alleen maar gedoe. Maar juist in dat keuzemoment zit je échte professionaliteit.

Welk voorbeeld uit
jouw werk schiet je
te binnen als je het
verhaaltje leest van de
gehoorbeschermer?

gehoorbeschermer?
maar ik ben doof!

doe nou maar,
dat is nu eenmaal de regel

Een oervoorbeeld

Misschien heb je het filmpje weleens gezien: een medewerker van een plantsoendienst is in de weer met een lawaaiige bladblazer. Gelukkig heeft hij een gehoorbeschermer op. Er is alleen één detail: de medewerker blijkt doof te zijn. Op de vraag waarom hij dan toch gehoorbescherming draagt, antwoordt hij via de doventolk: 'De voorman heeft gezegd: doe nou maar, dat is nou eenmaal de regel ...'

Een overduidelijk voorbeeld van iets doen omdat het hoort, maar niet omdat het helpt. De regel is belangrijker geworden dan de oorspronkelijke bedoeling ervan.

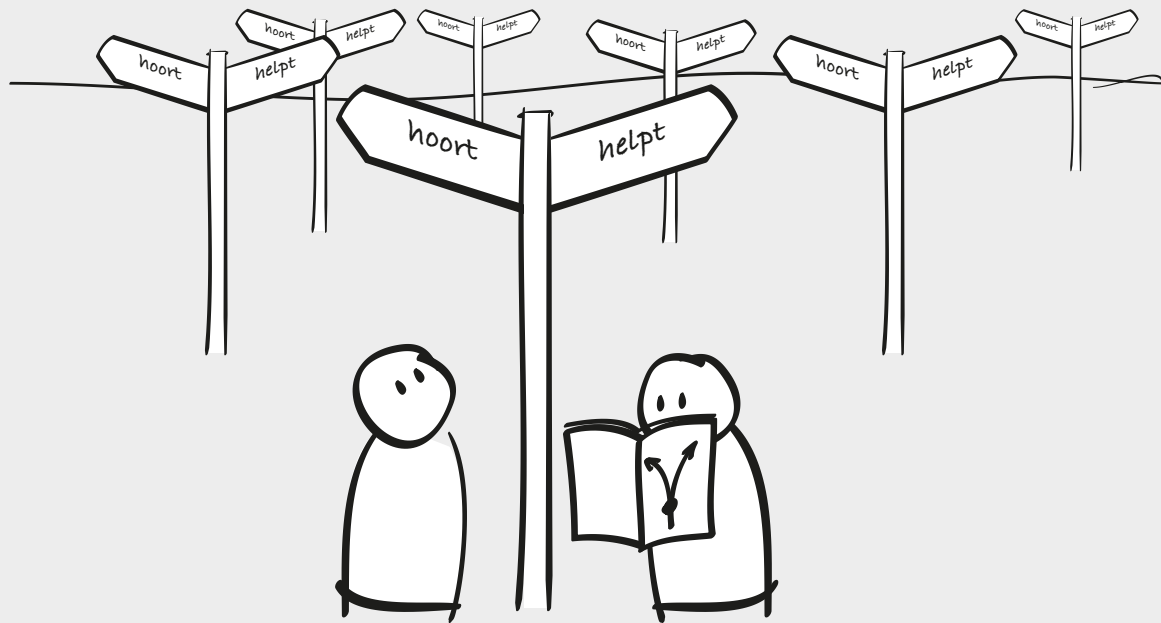
En toch ... waarom zou die voorman dat nou zeggen? Er zijn allerlei redenen te bedenken. Precedentwerking, straks houdt niemand zich meer aan die regel!

Of moet hij steeds uitleggen waarom hij voor deze medewerker een uitzondering maakt. Misschien komt de inspectie of zijn baas wel langs, of vindt de buurt er ook nog wat van. Allemaal redenen die je kunt samenvatten als 'het voorkomen van gedoe'.

Zo zie je dat er allerlei prikkels zijn die je stimuleren dit soort vreemde keuzes te maken. Om gedoe te vermijden. En ach, wat maakt het nou uit, zo'n gehoorbeschermer? Maar eigenlijk vertel je elkaar met dat ene zinnetje *doe nou maar, dat is nou eenmaal de regel* ook nog iets heel anders. Namelijk: we hebben hier liever niet dat je zelf nadenkt.

Maar de volgende ochtend vragen we diezelfde medewerker om wat meer initiatief te tonen. Waar is toch dat eigenaarschap gebleven? Denk zelf eens na!

En dan realiseer je je dat dat ene zinnetje, om gedoe te vermijden, weleens een veel groter effect kan hebben dan wel of geen gehoorbeschermer ...

Als we zeggen ‘Doe nou maar, dat is nou eenmaal de regel’, zeggen we eigenlijk tegen elkaar: we hebben hier liever niet dat je zelf nadenkt.

In je dagelijks werk kom je allerlei van dit soort ‘gehoorbeschermers’ tegen: (soms) zinloze activiteiten die we toch maar uitvoeren om gedoe te vermijden. Dit boekje vormt een vereenvoudigde ingang naar het ‘werken vanuit de bedoeling’. Het is bedoeld voor al die professionals (of vrijwilligers) in de publieke sector die dagelijks op die splitsing komen. Voor de docent, verpleegkundige, agent, hulpverlener en ambtenaar. Voor iedereen die soms het gevoel heeft dat het anders zou moeten, maar geen mogelijkheid ziet. Voor wie het stiekem anders doet. Maar ook voor degenen daar omheen. Voor de ondersteunende dienst, voor leidinggevend.

We gaan de vraag *Hoort het of helpt het?* in dit boek verder uitpluizen. In deel 1 kijken we naar de splitsing zelf en wat je daar allemaal kunt tegenkomen. In deel 2 verkennen we hoe we samen aan een omgeving kunnen werken waarin we vooral doen wat helpt.

Zodat je samen morgen iets vaker en bewuster de goede afslag neemt en je elkaar scherp houdt en elkaar erbij helpt. Om je werk nóg betekenisvoller en mooier te maken. Een boeiende zoektocht. Ik wens je er heel veel plezier mee!

Thom Verheggen

Of je nu in het onderwijs werkt, in de zorg of bij de overheid, je staat vast weleens voor het dilemma:

GA IK DOEN WAT HOORT OF WAT HELPT?

Een wezenlijke vraag die we best wat vaker mogen stellen. Aan jezelf en aan je collega's. Als we strak een procedure of systeem volgen. Of als protocollen, lesmethoden of cijfers té leidend worden. Dan kan de werkelijke bedoeling van je werk weleens uit beeld raken. Hoe ga je daarmee om?

In *Hoort het of helpt het?* neemt Thom Verheggen je mee in dit dilemma. Een boeiende vraag waar een wereld achter schuilgaat. Je staat zo vaak op die splitsing dat je die lang niet altijd meer herkent. Wat zijn valkuilen en alternatieven? Hoe maak je samen zorgvuldige afwegingen?

Als je hier vaker bij stilstaat, zul je zien dat je werk mooier, leuker, verrassender en betekenisvoller wordt. En het leven van de mensen voor wie je dat doet een beetje aangenamer. Precies waarom je ooit voor dit werk gekozen hebt.

